

Zbigniew Serwański

Pracuj bezpiecznie!

poradnik dla rolników

Państwowa Inspekcja Pracy

© Państwowa Inspekcja Pracy

Wydawca: **Główny Inspektorat Pracy**

Publikacja przygotowana przez **Departament Informacji i Promocji GIP**

Adres: ul. Krucza 38/42, 00-926 Warszawa, tel. 440-65-22, fax 622-28-48

Praca w rolnictwie to nie tylko ciężkie, ale także niebezpieczne zajęcie. Stanowiskiem pracy jest całe gospodarstwo: pole i zagroda. Rolnik wykonuje także wiele prac nierolniczych: często jest murarzem, stolarzem, mechanikiem i elektrykiem. Nie istnieje również ograniczenie czasu jego pracy. Często konieczny jest pośpiech mimo niesprzyjających warunków. Zdarza się angażowanie do wielu prac dzieci i osób w podeszłym wieku.

W gospodarstwie używa się różnorodnych narzędzi i maszyn – nie zawsze są one sprawne technicznie i nie zawsze obsługują je osoby do tego przygotowane.

Wypadki przy pracy zdarzają się w rolnictwie ponad dwa razy częściej niż w innych działach gospodarki, wypadki śmiertelne – trzy do czterech razy częściej. Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego przyjmuje corocznie zgłoszenia ponad 50 tys. wypadków, którym ulegli ubezpieczeni rolnicy w swych gospodarstwach. Około 30 tys. zostaje uznanych za wypadki przy pracy, w tym około 300 to wypadki kończące się śmiercią poszkodowanych. To tak, jakby co roku w kraju ginęła jedna przeciętnej wielkości wieś.

Zmniejszenie ryzyka wypadku przy pracy w rolnictwie, to bardziej sprawa wyobraźni i stosowania się do podstawowych zasad bezpieczeństwa niż kosztów.

Wypadki w obrębie obejścia

Co piąty wypadek w rolnictwie, to upadek na podwórzu w obrębie obejścia.

Przyczyną może być nieutwardzona, nierówna i powybijana albo śliska w czasie opadów i zimą nawierzchnia, używanie nieodpowiedniego obuwia, a często po prostu brak dbałości o porządek: wystające kamienie, porozrzucane resztki słomy, błoto.

Aby zmniejszyć ryzyko niebezpiecznego upadku na własnym podwórzu wystarczy podjąć mało kosztowne działania:

- wyrównać i w miarę możliwości utwardzić nawierzchnię placów i przejść,
- usunąć wystające przedmioty i nierówności, które zwłaszcza przykryte śniegiem mogą być niewidoczne,
- oświetlić podwórza i chodniki,

Dopuszczalny ciężar przenoszony jednocześnie dla dorosłego mężczyzny wynosi 50 kg, dla kobiety zaś – 20 kg, a dla kobiety w ciąży lub w okresie karmienia piersią – 5 kg. Chłopcy i dziewczęta do 15 roku życia nie powinni przenosić więcej niż odpowiednio: 20 i 14 kg.

Tu nietrudno o upadek!

Nawet na tym dość zadbanym podwórzu pozostawiono otwartą studzienkę ściekową. Wystarczy chwila, by doszło do nieszczęścia!

● zimą likwidować śliskość nawierzchni przejść komunikacyjnych przez usuwanie śniegu, posypywanie oblodzeń piaskiem, popiołem lub trocinami.

Ponad połowa wypadków na terenie obejścia zdarza się podczas przenoszenia różnych materiałów używanych w gospodarstwie. Przenosząc ładunki, należy dostosować ich ciężar do własnych możliwości. Podnoszenie i przemieszczanie

Obciążenia kręgosłupa przy prawidłowym i nieprawidłowym podnoszeniu ciężarów

Przez ten otwór załadunkowo-zrzućtowy, niezabezpieczony barierką ochronną i niewidoczny spod zakrywającego go siana, wypadł na betonową podłogę stodoły 45-letni rolnik, doznając urazu kręgosłupa.

Zbyt wysoki próg we wrotach stodoły. O ten próg potknęła się 56-letnia rolniczka, doznając złamania nogi.

nadmiernych ciężarów może prowadzić do poważnych schorzeń i trwałych uszkodzeń układu kostno-szkieletowego.

Dwie trzecie wypadków na terenie zabudowań gospodarczych stanowią upadki na śliskich, powybijanych przejściach oraz potknięcia o wysokie progi w wejściach do budynków albo o porozrzucone narzędzia i inne przedmioty. Co trzeci wypadek zdarza się na skutek upadku osób ze strychów, poddaszy stodół i innych budynków gospodarczych podczas układania lub zrzucania pasz objętościowych i słomy przez niezabezpieczone otwory zrzutowe w stropach i ścianach szczytowych. Upadek ze strychu lub poddasza najczęściej kończy się ciężkimi obrażeniami ciała, a nawet – śmiercią poszkodowanych.

Co roku zdarzają się także tragiczne w skutkach wpadnięcia – zwłaszcza dzieci – do niezabezpieczonych dołów i odkrytych studzienek ściekowych, szamb, zbiorników gnojowicy.

Bezpieczne schody i drabiny

10 procent wypadków w gospodarstwie – to upadki ze schodów i drabin. Wiele z nich kończy się ciężkimi urazami kończyn, kręgosłupa, czaszki, często – trwałym kalectwem.

Przyczynami tych wypadków są:

- zły stan techniczny schodów, brak poręczy, niedostateczne oświetlenie klatek schodowych wewnątrz budynków,
- zły stan techniczny drabin, najczęściej wykonanych we własnym zakresie, często mało wytrzymałych, ze szczelbami przybitymi do prowadnic,
- niewłaściwe ustawianie drabin.

Aby użytkowanie drabin nie zagrażało twojemu zdrowiu i życiu, należy:

- zlikwidować uszkodzone, wadliwe i mało wytrzymałe drabiny wykonane we własnym zakresie z rozciętych na pół żerdzi,

Schody nie muszą być niebezpieczne. Należy tylko naprawić uszkodzone stopnie oraz ustawić barierki wzdłuż ciągu schodów i na podeście.

- nie malować drewnianych drabin farbą kryjącą; taka farba zakrywa ewentualne uszkodzenia drabiny,

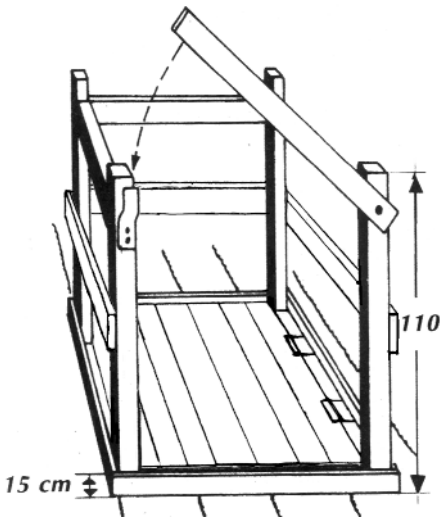
Schody wiodące do wejścia na strych stodoły – brak poręczy z barierką ochronną był przyczyną upadku i ciężkich okaleczeń 10-letniej córki rolnika, która udawała się na strych po ziarno dla drobiu.

Tak powinno wyglądać bezpieczne wejście na strych stodoły.

- dopilnować, aby drabina rozstawna była zabezpieczona przed rozsunięciem się linką lub łańcuchem,
- wchodzić i schodzić po drabinie twarzą do szczebli, nigdy odwrotnie,
- nie stawiać drabiny na nierównym podłożu albo naprzeciw drzwi i wrot, które ktoś nieoczekiwanie może otworzyć!

Zabezpieczenie otworu w stropie budynku.

Przed upadkiem ze strychu lub poddasza uchroni Ciebie odpowiednie zabezpieczenie otworów zrzuтовых.

Bezpieczne drabiny.

Pilarki tarczowe i łańcuchowe

Pilarki powodują większą liczbę wypadków niż wszystkie inne maszyny i urządzenia rolnicze łącznie.

Większość pilarek tarczowych używanych przez rolników, to pilarki zbudowane domowym sposobem z dostępnych części (nie zawsze w dobrym stanie technicznym) i silnika elektrycznego z innych maszyn. Regułą jest brak jakichkolwiek urządzeń ochronnych.

Większość wypadków zdarza się podczas cięcia drewna na opał, czyli cięcia poprzecznego; są to skałeczenia rąk lub dłoni, nierzadko prowadzące do amputacji palców. Wypadki podczas wzdłużnej przerzynki dłużyć i tarcicy zdarzają się rzadziej, ale obok urazów rąk powodują obrażenia ciała na skutek odrzutu przerzynanego drewna.

Niezbędne zabezpieczenia każdej pilarki tarczowej:

- ◆ osłona elementów przekazujących napęd z silnika,
- ◆ kaptur ochronny górnej części piły,
- ◆ osłona dolnej części piły tarczowej,
- ◆ klin rozszczepiający.

Aby bezpiecznie użytkować pilarkę tarczową, należy wyposażyć ją w urzą-

Nie pracuj na pilarce z nadmiernie wyrobioną szczeliną przy pile, z piłą ustawioną niecentrycznie oraz z uszkodzonymi zębami i tarczą piły.

dzienia ochronne oraz używać niezniszczonej i dobrze osadzonej tarczy piły.

Przed każdym uruchomieniem pilarki tarczowej należy skontrolować stan techniczny całego urządzenia oraz sprawność

Pilarka, jakich wiele na wsi. Brak: klina rozszczepiającego, kaptura ochronnego, osłony dolnej części piły i pasa transmisyjnego.